

Raadsstuk

Onderwerp

Vaststellen beleidsnota Handhaving Participatiewet 2016 ‘Handhaven met zorg’

Nummer	2017/294348
Portefeuillehouder	Langenacker, J.
Programma/beleidsveld	3.1 Werk
Afdeling	SZW/PO
Auteur	Ruijter, E. de
Telefoonnummer	023-5114819
Email	ederuijter@haarlem.nl
Kernboodschap	Verschillende ontwikkelingen rondom de Participatiewet hebben rechtstreeks invloed op de wijze waarop er binnen de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid omgegaan wordt met handhaving. Dit vraagt om een visie op handhaving die resulteert in een samenhangend, modern en efficiënt handhavingsbeleid, met als uitgangspunten; integraliteit, optimale dienstverlening, maatwerk en samenwerking. De beleidsnota Handhaving Participatiewet, Ioaw, Ioaz voorziet in een beleid waarin zowel preventie als repressie een rol spelen en waarbij maatwerk centraal staat.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluitvorming	Transformatieprogramma Sociaal Domein zoals besproken in de commissie Samenleving op 24 september 2015 (BBV 2015/168421) Koersdocument Werk en Inkomen zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 14 juli 2016 (BBV 2016/255654) artikel 213a onderzoek fraude bij bijstandsuitkeringen zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 28 februari 2017 (BBV 2017/032660)

Besluit College d.d. 19 september 2017	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: - De nota Handhaving Participatiewet 2016 ‘Handhaven met zorg’ vast te stellen. - De beleidsregels ‘Bestuurlijke boete Haarlem 2015’ per 1 januari 2017 in te trekken in verband met de wijzing van het Boetebesluit socialezekerheidswetten. de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

De afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest rondom de Participatiewet. De decentralisatie van overheidstaken op het gebied van zorg naar de gemeente en wijzigingen in de fraudewetgeving, ontwikkelingen in de jurisprudentie, het 'Transformatieprogramma Sociaal Domein Haarlem' (BBV 2015/168421) en de vaststelling van het Koersdocument Werk en Inkomen (BBV 2016/255654) zijn voorbeelden van ontwikkelingen die rechtstreeks invloed hebben op de wijze waarop er binnen de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid omgegaan wordt met handhaving.

In juli 2016 is het Koersdocument Werk en Inkomen door de raad van Haarlem vastgesteld. In het Koersdocument wordt de beleidsopgave voor de gemeente Haarlem als volgt omschreven: 'hoe bemiddelen we onze burgers naar betaald werk en als het (nog) niet kan, hoe begeleiden we onze burgers naar andere vormen van participatie in de samenleving zoals vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding.'

Het spreken en kennen van de klant is een van de beste manieren om fraude te voorkomen en snel te detecteren. De uitgangspunten van hoogwaardig handhaven zoals genoemd in de voorgaande beleidsnota zijn daarbij nog steeds actueel en dienen ook de komende beleidsperiode als basis voor het handhavingsbeleid. Wel is het beleid hoogwaardig handhaven inmiddels aan herijking toe en wordt steeds meer doorontwikkeld naar natuurlijk naleven.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor

- De nota Handhaving Participatiewet 2016 'Handhaven met zorg' vast te stellen.
- De beleidsregels 'Bestuurlijke boete Haarlem 2015' per 1 januari 2017 in te trekken in verband met de wijziging van het Boetebesluit socialezekerheidswetten.

3. Beoogd resultaat

- Een visie op handhaving die resulteert in een samenhangend, modern en efficiënt handhavingsbeleid, met als uitgangspunten; integraliteit, optimale dienstverlening, maatwerk en samenwerking.

4. Argumenten

1 De visie op handhaving zoals gesteld in de beleidsnota 'Handhaven met zorg' sluit aan bij de leidende patronen uit het 'Transformatieprogramma Sociaal Domein Haarlem':

Het richten op het gezonde verstand: de leefwereld van de burgers is het uitgangspunt en niet de systeemwereld.

- Uitgangspunten handhavingsbeleid; 'maatwerk' en 'samenwerking'. Door toepassing van de omgekeerde toets en nauwe samenwerking binnen het sociaal domein wordt het doel dat de burger wenst te bereiken centraal gesteld en niet de wet- en regelgeving. Het wettelijk kader dient als vangrail bij het zoeken naar oplossingen en niet als startpunt bij het vinden van een oplossing.

Het veranderen van de rol van de burgers: ze zijn niet langer klant maar eigenaar van hun probleem en hun oplossing.

- Uitgangspunten handhavingsbeleid; 'integraliteit' en 'maatwerk'. Alle klanten worden gesproken aan de poort én in het zittende bestand. De gesprekken zijn erop gericht om de klant regie te geven en te laten voeren op zijn weg naar financiële zelfstandigheid en/of participatie in de maatschappij. Het naleven van verplichtingen is daar onderdeel van.

Het integraal werken als vertrekpunt nemen.

- Uitgangspunten handhavingsbeleid; 'integraliteit' en 'samenwerking'. Handhaven is een kerntaak van iedere medewerker die klantcontact heeft. Ieder contactmoment met een klant is een kans, een kans om een klant in beweging te krijgen, zijn eigen regie te laten pakken en om vragen te stellen bij onduidelijkheden. Maar ook om beter zicht te krijgen op de problemen waar de klant mee kampt. Door die benadering weet de klant zich 'in beeld'. De signalen die de klant geeft, zijn voor ons vervolgens weer input om onze dienstverlening te optimaliseren.

Het bevorderen van snelle, heldere en onorthodoxe oplossingen en daarmee doorbreken van de bureaucratie.

- Uitgangspunt handhavingsbeleid; 'maatwerk'.

Het bieden van meer ruimte aan professionals en hen bevrijden van al te strakke protocollen en verantwoordingsregimes.

- Uitgangspunt handhavingsbeleid; 'maatwerk'.

Het zorgen voor een verschuiving naar preventie, zowel bij de burger als in het professionele handelen als in de organisatie.

- Uitgangspunt handhavingsbeleid; 'optimale dienstverlening'. Burgers moeten op een begrijpelijke, heldere en toegankelijke wijze geïnformeerd worden.

2. De visie op handhaving past in de doelstellingen van het Koersdocument Werk en Inkomen.

In het Koersdocument wordt de beleidsopgave voor de gemeente Haarlem als volgt omschreven: 'hoe bemiddelen we onze burgers naar betaald werk en als het (nog) niet kan, hoe begeleiden we onze burgers naar andere vormen van participatie in de samenleving zoals vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding.'

In het Koersdocument is ook de strategie nader uitgewerkt hoe we de kansen voor onze klanten vergroten op het meedoen in de samenleving.

1. Ken je klant: dat betekent het weer regelmatig spreken van de klant.
 - Uitgangspunten handhavingsbeleid: 'maatwerk' en 'samenwerking'.
2. Vergemakkelijken, door regels te vereenvoudigen of te beperken waar mogelijk.
 - Uitgangspunt handhavingsbeleid; 'optimale dienstverlening'.
3. Oog te hebben voor de diversiteit aan doelgroepen in ons bestand.
 - Uitgangspunt handhavingsbeleid; 'maatwerk'.

3 In dit besluit zijn de aanbevelingen uit het 213a 'onderzoek naar fraudebestrijding bij bijstandsuitkeringen' verwerkt.

De aanbevelingen uit het onderzoek zijn op de volgende wijze in de beleidsnota verwerkt:

1. Verbetering en actualisering van de (digitale) informatievoorziening.
 - Uitwerking uitgangspunt 'optimale dienstverlening'

2. Het formuleren van indicatoren om resultaten beter te kunnen sturen en monitoren.
 - In de beleidsnota zijn verschillende indicatoren opgenomen om resultaten te kunnen meten en te kunnen sturen.
3. Meer inzet op samenwerking tussen betrokken afdelingen.
 - Uitwerking uitgangspunt 'samenwerking'.
4. Meer nadruk leggen op de voorkant van het fraudebestrijdingsproces en periodiek contact met klanten uit het bestand leggen.
 - Uitwerking uitgangspunten 'Integraliteit en maatwerk'.
5. Werken vanuit wederzijds vertrouwen
 - Uitwerking uitgangspunten 'Maatwerk en samenwerking'.

4. Financiën

Het voorstel past binnen het huidige budget. Het voorstel heeft geen financiële consequenties.

5. Communicatie & Participatie

De Participatieraad kan zich vinden in de visie zoals opgenomen in de beleidsnota Handhaven met zorg.

- De Participatieraad adviseert om in de communicatie met burgers rekening te houden met anderstaligen. Dit punt wordt meegenomen bij het optimaliseren van de communicatie.

- De Participatieraad stelt voor om burgers actief te wijzen op de mogelijkheid van Onafhankelijke Cliëntondersteuning. Dit advies is overgenomen.

- Niet overgenomen wordt het verzoek om terugvorderingen aan het einde van de uitkeringsperiode te voorkomen. Wij hebben immers geen invloed op het ontstaan van vorderingen die het gevolg zijn van het niet naleven van wet- en regelgeving.

5. Risico's en kanttekeningen

Er zijn geen risico's en/of kanttekeningen.

6. Uitvoering

Na vaststelling door de raad van de beleidsnota wordt deze bekendgemaakt in het digitale gemeenteblad (GVOP) op www.officiële bekendmakingen.nl. De vastgestelde beleidsnota wordt ook gepubliceerd in de centrale voorziening voor de decentrale regelgeving op www.overheid.nl

7. Bijlagen

- 1) Beleidsnota Handhaving Participatiewet 2016 'Handhaven met zorg'.